Ч. 251. Чернівції, четвер дня 14. (26.) листопада 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймае ся за оплатою 6 кр. від стрічки: а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Чи помагає що упоминати ся о своє?

(Конець).

Є ще й такі повіти, де почасти знижено, а почасти підвисшено тарифи. Сюди належить з Радовецкого повіту дистрикт I-ий, з Сучавского дистрикт II-ий, з Вижницкого дистрикт I- і II-ий. I так у всїх громадах Радовецкого повіту (винявши громади Фірстенталь, Карльсберґ, Путну, Шипіт, Селєтин, Стражу і Сучавицю) *знижено* тарифу від *рілї* лише в I-ій кл. із 7·25 на 6 зр. і III-ій кл. із 2·90 на 2·50 зр.; а в II, IV, V і VI-ій кл. лишила ся давна тарифа 4 зр., 1·40 зр., 70 кр. і 30 кр. Зате *підвисшено* тут тарифу від *сїножатий* і то в I-ій кл. із 7·50 на 8 зр., в II-ій кл. із 4 на 5 зр., в III-ій кл. із 3 на 3·50 зр., в IV-ій кл. із 1·50 на 1·70 зр., в V-ій кл. із 70 на 80 кр., а в VI-ій кл. лишено по давному 30 кр. — Тарифи для всїх иньших культур остають і далї тоті самі. В Сучавскім II-ім дистриктї (т. зн. в громадах: Ґурагумора, Монастир Гумора, Капукімпулюй, Валєсака, Воронец) *знижено* тарифу від *рілї* лише в I-ій кл. із 3·80 на 3·20 зр., і в II-ій кл. із 2·40 на 2·20 зр.; в кл. III-, IV- і V-ій полишено давні тарифи 1 зр., 45 кр. і 20 кр. Але від *лїсів підвисшено,* і то в I-ій кл. із 45 на 60 кр., в II-ій кл. із 30 на 45 кр., в III-ій кл. із 16 на 30 кр., в IV-ій кл. із 10 на 16 кр., а в V-ій кл. із 8 на 10 кр. — В Вижницкім повітї (в I-ім дистриктї, т. зн. в громадах: Банилів, Паньска Долина, Іспас, Карапчів, Мілїїв, Вашківцї, Вилавче і Замостє) *знижено* тарифи від *рілї* лише в I-ій кл. із 6·75 на 6·50 кр., і в II-ій кл. із 4·50 на 4 зр., а в кл. III-, IV-, V-, VI- і VII-ій полишено давні тарифи 3 зр., 1·50 зр., 1 зр., 60 кр. і 30 кр. Але в тих громадах *підвисшено* тарифи від *сїножатий,* і то в I-ій кл. із 6·50 на 6·75 зр., в II-ій кл. із 4 зр. на 4·25 зр., в III-ій кл. із 2·80 на 3 зр., в IV-ій кл. із 1·40 на 1·80 зр., в V-ій кл. із 70 кр. на 1 зр.; в VI-ій і VII-ій кл. остали ті самі тарифи, що давнїйше 50 кр. і 30 кр. — Подібно стало ся і в II-ім дистриктї Вижницкого повіту, т. зн. в громадах: Берґомет н. Сер., Лукавець, Меґа, Мігова і Вижниця. Тут *знижено* тарифу для *рілї,* але лише в I-ій кл. із 4·75 на 4·50 зр., і в II-ій кл. із 3·10 на 3 зр.; в кл. III-, IV-, V-, VI- і VII-ій лишили ся давні тарифи 2·10 зр., 1·40 зр., 65 кр., 45 кр. і 20 кр. — Але в тих громадах *підвисшено* тарифи від *лїсів,* і то в I-ій кл. із 50 на 60 кр., в II-ій кл. із 35 на 45 кр., в III-ій кл. із 25 на 35 кр., в IV-ій кл. із 18 на 25 кр., в V-ій кл. із 12 на 18 кр., в VI-ій кл. із 6 на 10 кр. Все решта остає незмінене.

Властиво розходило ся, як бачимо, в тих громадах Радовецкого, Сучавского і Вижницкого повіту також головно о підвисшене тариф то від сїножатий, то від лїсів, бо знижка від рілї зовсїм незначна.

Які наслїдки мати ме тота зміна тариф для податників, покажемо на отсїм прикладї: Дїдич з Берґомету, що не має, здає ся, поля в I-ій або II-ій клясї, не буде мати в податках від поля жадної знижки, але від тих своїх 100 морґів лїса, що зачислені до III-ої кл., буде мусїв платити тепер 7 зр. $94^{1}/_{2}$ кр., міжтим коли доси платив лише 5 зр. $67^{1}/_{2}$ кр., т. зн. о *2 зр. 27 кр. більше.* Гуцулови Берґомітскому, що має 10 морґів поля в II-ій кл. і платив доси за них 7 зр. і 4 кр., прийде тепер платити за се 6 зр. 81 кр., отже о 23 кр. меньше. Ґазди-ж з долини Черемша будуть платити більше-меньше такий самий податок, як і доси, бо що знижено в двох перших клясах на рілї, се підвисшено на сїножатях.

Оттак ми старали ся тут докладно показати, на яку зміну тепер заносить ся в виміреню податку ґрунтового. Докладнїйше обрахувати тої річи тепер годї, бо комісия краєва не оголосила ще подрібного нового роздїлу податків на усї громади, а без того саме оголошенє зміненої тарифи для інтересованих податників се кіт в мішку.

З моєї подорожи до Сучави.

Написав

Мужик.

Я ще дитиною був, а добре тямлю, як моя покійна бабка, дай їм Боже царство небесне, прийшли були раз з відпусту з Сучави та з плачем кажуть: „Богу дякувати, що я вас, дїти, ще виджу, а то я гадала, що з тих далеких сьвітів і ворон кости мої до вас не занесе.“ Сї їх слова глубоко застрягли менї в памяти, і мене все кортїло піти хоть раз коли в ті „далекі сьвіти,“ як моя бабка казали. Що-ж, я й у війску вислужив і аж поза Львовом бував, а Сучави таки не довелось бачити.

Від нас ідуть люди одні пішки, а одні їдуть і на колїї на відпуст до Сучави. Пішки я не міг відважити ся йти, бо далеко, а на колїї якось менї здаєть ся, що не годить ся їхати на відпуст. Так гадав я, що вже нїколи не буду в Сучаві, та мій кум Олекса своїми милими словами мене підійшов, що я иначе став гадати. Як став, як став: „А ходїть, куме, а сяк, а так, чи колїйов, чи пішки, то все одно, коби лиш добра гадка до Бога...“ Тай стара моя єму басує, вперлась: „Їдьмо та їдьмо!“ Ну, їдьмо! Але коли їхати? В сьвято на самого Івана Сучавского або на Івана Довгого не радили нам деякі їхати; кажуть, що тогди дуже глїтно тай жандарми дуже бють людий, щоби не пхали ся. Лучше, кажуть, їхати в будь-яку недїлю, там що недїлї наче відпуст. Най буде й так! Лїто було; поїхати можна.

Мій кум має одну конину і я маю одну конину; ми спрягли ся тай одної пятницї вибрали ся з нашими жінками в дорогу, щоби бути в недїлю рано в Сучаві.

Їдемо. Дощику вже кільканайцять недїль у нас нема, дорогою здіймає ся курява від порохів, що тяжко дихати; порох межи зубами хрупостить. Кукурузки, бідні кукурузки прагнуть дощику. Сонце наче в якийсь там Сагарі пече, а они поскручували свої листочки та вижидають небесної росицї. Але в Бога надїя, що таки кукурузки будуть; хоть не такі як другими роками, а все таки будуть. Землиця наша добра, і без дощику родить. Коби лиш Бог в руки вніс, а буде й борщик, буде каша й кулеша.

Минули ми наш готар, минули одно село, друге, третє та приїхали в ту околицю над Прутом, де сего лїта град людям на поли хлїб знищив. Аж сум збирав дивити ся по поли. Кукурузки на ниві наче цїпом звалені до землї; зломані, збиті, що й одного билечка цїлого нема. Лиш денеди сторчить на ниві пів биля з обдертим від граду шульочком. На одній такій ниві виділи ми стару жінку, що збирала в мішок шульки, які ще остали ся.

— Що, тїтко, — кажу, — мала буде кулешка, не допустив Бог жовті збирати!? — Она втерла сльози та лиш сказала: „Тай з сего лиш четвертина наша...“ — Я хотїв єї ще щось сказати, але курява пороху від якоїсь переїзджаючої карети покрила нас і заслонила перед нами на хвилю той сумний вид.

Над вечір приїхали ми до села вже таки під самими Чернівцями. Тут упросили ся ми в одного бідного господаря на-ніч; до богачів не йшли, бо богач звичайно не має місця, щоби подорожний переночував. Бідний, кажу, бо був сторожем коло громадского поля, ще й шестеро дїтий мав, а приймив нас радо; ще й вечеряти просив, але ми подякували.

Тут від сего чоловіка довідав ся я, що люди в селах понад Прутом лучше про себе дбають, як в наших околицях. Они пізнали лучше, хто їх веде правою дорогою, а хто манівцями. Я числю ся до нїби-то просьвічених мужиків, бо вмію читати й писати, був і фірером при війску, а сей неписьменний чоловік, що я в него ночував, такий чесний, такий розумний, що неодно нашим людям прояснило би ся, коли би его бесїди послухали. Балакало ся тодї не про одно, та прийшла бесїда і на наш руский нарід.

— Як гадаєте, — питаю — кого вважають тут у вас люди за приятелїв наших руских мужиків, Купчанка і его співників, чи черновецких Русинів-народовцїв?

— Я — каже — не письменний як ви, але я маю сина-школяра, що менї читає ґазети, та я й до нашої читальнї ходжу, тай там де-що чую. Купчанко вміє дуже файно по мужицки говорити, але він пише мужицкими словами, а московскими гадками. Наслухав ся я — каже — казаня з его ґазет. Все лиш одно, або перехва-

Але розглянувши ся в цїлости в змінених і незмінених тарифах, мусимо признати, що після нового катастру ґрунтового тягар податковий буде більше справедливо розложений нїж доси, хоть заразом треба сказати, що ще далеко єму, тому катастрови, до того, аби зовсїм був справедливий. Правда, тарифи для рілї знижено, особливо в Кіцманьскім, Черновецкім і Сучавскім повітї, і се справедливо, а тарифи для лїсів підвисшено в Кімполунскім, а также в лїсистих сторонах Радовецкого, Сторожинецкого, Сучавского і Вижницкого повіту, але тото підвисшенє таке мале, що зовсїм не відповідає теперішному станови лїсової індустриї; тарифи для лїсів ще не є справедливі. Підвисшено ще также тарифи для сїножатий, особливо в Кімполунскім і Радовецкім повітї, і се также справедливо. Але коли зіставимо до купи і порівнаємо з собою н. пр. отсї тарифи для

		I кл.	II кл.	III кл.
огородів	в Кімполунскім	3·50 зр.	2·60 зр.	1·30 зр.
	в Радовецкім 2	3 50 „	— „	— „
сїножатий	в Кімполунскім	4·— „	2·50 „	1·50 „
	в Радовецкім 2	3·60 „	2·40 „	1·— „
толік	в Черновецкім	5·25 „	3·80 „	2·30 „
	в Кіцманьскім	4·50 „	2·30 „	1·50 „

то по перше зовсїм неоправданою і проте несправедливою видає ся нам за низька тарифа для огородів в Кімполунскім і Радовецкім (II. дистриктї) в порівнаню з тарифою для сїножатий там же; по друге зовсїм неоправданою і проте ще більше несправедливою видає ся нам за висока тарифа для толік в Черновецкім і Кіцманьскім повітї в порівнаню з тарифою для огородів і сїножатий в Кімполунскім і Радовецкім II-ім дистриктї. Хто годен таке оправдати, щоб з одного морга толоки був більший дохід, як з одного морга огороду або сїножати? Я знаю, скажуть нам, що толоки в Черновецкім повітї такі, що тілько ори тай сїй, а збереш з них тілько, що з поля, але се-ж кождий знає, що толік майже нїде не орють і не засївають, що дїйсного доходу з них дуже мало або і жадного нема, а з сїножати, з огороду все таки є дохід.

Але ще одна важнїйша хиба — про меньші ми тут не споминаємо, ми раді-б були, щоб з нашого катастру ґрунтового счезли тепер бодай більші хиби — одна разяча хиба, котрої комісия краєва не поправила, се тота, що тарифи для *полонин* лишають ся так само низькі, як були давнїйше. Та-ж се загально знана річ, що властителї полонин нї орють, нї сїють, анї навіть не збирають, а грошики таки лунлять і то добрі грошики, далеко більші, нїж громади наші беруть від толік! А прецїнь полишено для полонин давні тарифи в

	I кл.	II кл.	III кл.	IV кл.
Кімполунскім	85 кр.	55 кр.	25 кр.	8 кр.
Радовецкім 2.	1·40 зр.	55 „	30 „	8 „
Вижницкім 3.	1 — „	50 „	20 „	6 „

Чи се справедливо? Жадати отже треба-б, щоб комісия краєва і тоті разячі хиби в нашім катастрі ґрунтовім поправила.

Вже по тих змінених тарифах, по знижених для рілї в рільничих повітах, по підвисшених для лїсів і сїножатнїй в підгірских і гірских повітах можуть наші рускі громади бачити, що не на дармо писали вони подання до краєвої комісиї, що їх труд не був даремний, бо таки знижено тарифи для рілї і се їм вийде на пожиток. Найбільше, як знаємо, упоминали ся о свої кривди громади Кіцманьского і Заставнецкого повіту, і найбільший буде мати той повіт з того пожиток. Але не треба і тепер мовчати, щоб не гадали, що ми на все годимо ся. Треба ще і тепер жадати:

1) аби тарифи для лїсів ще більше підвисшено, бо господарка лїсова тепер дуже розвинула ся, а маючи в цїлім краю для себе зелїзницї, тепер дуже поплатна і великі дає користи;

2) аби так само підвисшено тарифи для огородів в Кімполунскім повітї і в Радовецкім (II-ім) дистриктї, бо се несправедливо, щоб там тарифи від сїножатий були висші нїж від огородів;

3) аби также підвисшено тарифи від полонин, бо вони в порівнаню з толоками за низько отаксовані;

4) аби знижено тарифи для толік особливо в Черновецкім і Кіцманьскім повітї — і в Радовецкім I-ім дистриктї, бо з них в жаден спосіб не може бути такого доходу, як з сїножатий і огородів в Кімполунскім повітї.

Ще час упімнути ся о своє право. Против оголошених краєвою комісиєю тариф має кожда громада, т. зн. рада громадска право до 6 недїль, т. зн. до 21-го н. ст. грудня внести на письмі до краєвої комісиї свої жаданя, що кожда з них до того має сказати. Нехай же свого права не зрікають ся, нехай подають письмо, а так як перше послухавши нас зробили добре і се їм вийшло на пожиток, так і тепер пошкодити се їм не пошкодить, але помочи може.

Тепер чей кождий пізнає, що не надармо скликували ми віча, не надармо навчали людий про катастер, є з того полекша для наших хлїборобів. Коли-б ми були того не робили, коли-б знов громади не були послухали нашої ради, то можемо бути певні, що було-б лишило ся в катастрі все по давному, а так від рілї податок таки буде меньший. І тепер не надармо відзиваємо ся до наших громад, бо надїємо ся, що як нас послухають, знов таки собі добре зроблять. А ми найбільше будем тїшити ся, коли побачимо, що нашому народови рада наша вийшла на добре, що єму в податках стало хоть трохи лекше. Нїколи не пошкодить о своє упімнути ся, а як бачимо, се навіть помагає.

Наших людий інтеллїґентних по селах просимо розяснити сю справу докладно нашим селянам і дати їм пораду.

Др. Смаль-Стоцкий.

люе Росию та москалів і притім себе, або взиває, щоби тримати ся старого письма. А от ся ґазета (тут він показав на „Буковину,“ що лежала на столї) — она убиває ся за правдою. Відки знав би мужик н. пр. о катастрі, як би не она? А то все нам пише наш посол Стоцкий; нам бідним мужикам отворяє очи, щоби знали як і кому нашу кривду сказати і як за правду упоминати ся. Сей добрий пан разом з паном послом Пігуляком заложили — каже — в нашім селї читальню, они уряджували і віча, а на двох таких вічах — каже — був і я. Говорили тілько о добрі руского народу на Буковинї. Ну — каже — треба вам ще більше казати, хто приятель наших руских мужиків?

Гай, гай! думаю собі, чому то всї так не думають та так не роблять, як сей неписьменний, але просьвічений чоловік? І я був на вічу в Заставнї, і я чув, як там сї пани посли говорили. А говороли-ж они, говорили! так щиро, так до серця, щоби і мертвий камінь їх слова могли зворушити. Всї були переконані, навіть і вороги наші, котрі там були, що сї пани найбільші приятелї нашого бідного руского народу, хоч дехто, скоро прийшов з віча у село, до кількох днів дав ся инакше переконати.

— Панотець — кажу другої днини по вічу — ви були вчера в Заставнї?

— Нї, або що?

— Та там було народне віче.

— Я на униятскі віча не ходжу.

— Нї, панотець, то було руске віче.

— Яке оно руске, як там униати перед вели, якийсь Стоцкий, якийсь Пігуляк і хто знає ще хто... Они бунтівники, они бунтували нарід!

— Де-ж они бунтували? — кажу — они казали правду! — І зачинаю панотцеви вповідати, що на вічу говорило ся.

— Се они таку правду говорили?— скрикнули панотець лїниво. — За таку правду їм що иньше належало би ся, а не подяка! — Тут панотець аж запїнив ся з лютости.— Їм до катастру — каже — зась, їм до церкви зась, їм до консисториї зась! Они бунтівники! приїхали бунтувати!

— І не були на вічу — кажу — і таке говорите; коби-сте були і ви прийшли та послухали, тоби-сте инакше говорили.

— Що мужик знає! — крикнули ще раз панотець тай пішли.

Може оно так і є, як піп каже — зачали межи собою гаморити люди, що также чули бесїду панотця.

— Але се неправда! — кажу. — Там не лиш я був, а було кілька й від нас, а прецїнь там нїхто не чув хоть би однїсько слово за унию. То добрі люди, що нас на вічу научали.

— Може — кажуть люди.

От таке то, замісць щоби панотець своїх парохіян добру научили, а они їх баламутять. Але я знаю, куда стежка в горох, я знаю чому панотець панів Стоцкого і Пігуляка так дуже ненавидять. По наших селах мало не всї панотцї Волохи або признають ся до Волохів, і їм то не в смак, що сї пани вноминають ся о руску мову в консисториї та в церквах на руских селах. А що то они вже не гнївають ся на сих наших руских послів, що они нам мужикам сказали ріжницю межи податками волоских і руских повітів, ну!...

Але-ж бо і декотрі рускі сьвященики не люблять сих панів. А знаєте за що? бо ті пани запровадили в школах фонетику, а фонетика — по їх думцї — дорога до польского абецада, а потім до униї. Я хоть мужик, а таки сим панотцям скажу: Як можна спрягати коня з волом? Що має фонетика разом з вірою? Адже чую, самі панотцї викинули кілька давних букв: кси, пси, фтита — і як там з них кожда так погано називає ся! Они відай самі добре не знають, чого хотять. От лучше було би, аби всї рускі панотцї — як вже й тепер кількох є — стали разом з тими черновецкими Русинами, на котрих они задурно кричать, дбати о добро руского народу, а тогди сьвіт похвалив би їх; а так що! одні тягнуть в один, а другі в другий бік. Але я певний, що оно так в короткім часї й буде; ми погодимо ся, а наші вороги, як побачать нашу силу, дадуть нам спокій.

Добре то зійти ся та поговорити з розумним чоловіком, неодно від него довідаєш ся та научиш ся. Побалакали ми собі з нашим ґаздою, аж нам на души лекше зробило ся.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 25-го падолиста 1896.

Двайцять нових округів санітарних в Галичині. Галицкий видїл краєвий предложив соймови внесене в справі уповажненя видїлу до утвореня в 1897 р. двайцяти нових округів санїтарних, а передовсїм вісїмнайцяти, з яких сїм припало би на повіти всхідної Галичини. Тї всхідно-галицкі округи санїтарні були-би: в золочівскім повітї в Гологорах, в староміскім в Топ ьници, в стрийскім в Тухольцї, в надвірняньскім в Надвірнїй, в перемишляньскім в Дунаєві, в бережаньскім в Косовій, в городецкім в Дубровици і в мостискім в Мостисках.

Товариство лікарів на Буковині відбуде в пятницю о 7-ій год. вечером повне засїданє.

„Еще-с не воскрес, і уже брешеш як пес.“ Під таким делїкатним написом помістила „Gazeta Bucovinei“ нотатку на нашу „новинку“ з ч. 243 с. р. про гр. пр. консисторию, в котрій ми висказали надію, що чейже при обсадженю опорожнених тепер двох посад совітників консисторских зробить ся, „**перелом в 15-лїтній практицї**, після котрої консисторскими совітниками можуть стати лише найгірші гонителї Русинів.“ „G. B.“ перекручує повисший наш вискаэ і твердить, наче-б ми сказали, що „доси завсїгди всї висші церковні місця займали Волохи, а Русинів не увзгляднювано, хоч ми мали мужів відповідних і гідних до високих становиск.“ Із сего перекрученя видно, кому належить ся повисше делїкатне мотто „G. B.“; бо-ж усїм відомо, що достойники прав. церкви іменовані за послїдних 15 лїт, як Андрієвич-Могаг, Калиновский-Calinescu, Бежан-Bejan, Прокопович, Чунтуляк і т. п. то самі колишні Русини, що відцурали ся свого руского роду і імени, а взглядно шовінїсти румунїзаторскі і найгірші гонителї Русинів. — Та „G. B.“ не доста сего перекрученя, бо додає ще, що колишні достойники прав. церкви як Влахович, Сухопан, Гакман, Продан, Луческул, Прокопович, Коморошан і т. д. „славізували прав. церков, а з нею — нарід волоский від одної границї краю аж до другої.“ Кождий, хто не має „претенсиї“ до румунїзациї і не фабрикує „історию,“ як румунїзатори, знає, що се твердженє „G. B.“ заслугує знов яко відповідь наведений на вступі делїкатний вірш „G. B.“, бо прав. Русини бажали-б із щирого серця, аби всї достойники прав. церкви мали хоч частину того почутя справедливости супроти Русинів, як вичислені в горі „славізатори“, мали супроти Волохів, котрим н. пр. „рутенїзатор“ Гакман виєднав волоску викладову мову в духовній семинариї, піддержував лїтературні новаторства Пумнула, покликав на радників консисторских такого Андрієвича і Цурканoвича і т. д. Що-ж зробив він і всї прочі „рутенїзатори“ для Русинів крім того, що не допускали до насильної румунїзациї, яка завелась під Моравем? Але то-ж бо то й є, що після „G. B.“ той русчить Буковину, хто єї не романїзує. — На остаток ще слово про „здібність“ і „гідність“ кандидатів-Русинів до місць консисторских, про що „G. B.“ не хоче тратити слів. В тім дїлї вкажемо куконї-румунїзаторції тілько на єї кандидатів, як Прокоповича et tutti quanti, з котрими, коли хоче, можемо сьміло перепровадити докладне порівнанє наших руских; та сего мабуть не захочесь і „G. B.“...

Загальні збори тов. „Руска Бесїда“ в Перемишли відбудуть ся дня 2-го грудня с. р. о 12-ій год. в полудне, а в разї браку комплету о 6-ій год. вечером.

Підвисшенє платнї урядників. В недїлю скликав бар. Хлюмецкий на бажанє ґр. Баденього конференцию презесів поодиноких клюбів парляментарних для обговореня справи підвисшеня платнї урядників. Справа та, як звістно, поставлена на порядку деннім засїданя палати послів у вівторок. Президент мінїстрів ґр. Баденї висказав в імени правительства бажанє, щоби в проектї закона змінено речинець, в котрім сей закон має війти в житє. (Комісия буджетова ухвалила була, що з днем 1-го липня 1897 р. має настати підвисшенє платнї). Зміна та — говорив ґр. Баденї — потрібна для добра самого закона і речинець треба змінити, бо нема потрібних фондів на покрите нових видатків, а тим самим і закон не міг би війти в житє.

Презеси клюбів висказали свої погляди, будьто притакуючи пропозициї правительства, будьто противлячи ся єї, але вкінци не запала ніяка ухвала. Клюб Гогенварта і коло польске згодили ся на внесене правительства, щоби закон о реґуляциї платнї урядників війшов в житє з днем оголошеня, а правительству полишає ся до волї, коли означить час оголошеня закона. В імени лївицї заявив пос. Бер, що обстає при речинци 1-го липня 1897 р. Молодочехи поставили посередне внесене, щоби р чинець був установлений окремим специяльним законом.

Реґуляция Днїстра. В 1876 р. поручив галицкий сойм свому краєвому видїлови виробити проект реґуляциї горїшного Днїстра і его притоків. Доси була майже що року реґуляция Днїстра предметом соймових нарад, але не можна було довести справу до ладу, бо по перше галицкий краєвий видїл не мав спочатку фахового гидротехнїчного бюра, а по друге знатоки не могли згодити ся що-до засад і розмірів реґуляциї. Вироблений галицким кр. видїлом технїчний проект предложено намістництву, а відтак знов мінїстерству до потвердженя. Мінїстерство вислано в жовтни інжинера на місце і можна надїяти ся, що проект буде небавом потвердженений. Після того проекту має ся в буджет на 1897 р. вставити суму 20.000 зр. яко першу рату загальних коштів реґуляциї, обчислених на 4,600.000 зр., котру то суму покрие ся 40% з державного фонду для забудовань водних, 20% з державного мельорацийного фонду, а 40% з краєвого фонду. Реґуляция має бути переведена в протягу 20 лїт. З реґуляцию Днїстра є сполучений канал між тою рікою а Сяном.

Біда з мундуриками. Якого лиха наробило для середного шкільництва в Галичинї обовязкове умундуруванє дїтий, се підносили рускі посли вже нераз, ставляли навіть відповідні внесеня, щоби умундуруванє хоч н було примусовим; а руска праса обговорювала сю справу всесторонно, та на дармо. Анї сойм, анї галицка краєва шкільна рада не дала ся переконати, що таким способом унеможливлює ся бідним дїтям ходженє до школи. Аж коли прийшло практичне переведенє того зарядженя, показали ся великі трудности. А тепер вже таки молоді дїти терплять від того умундурованя. Именно шапочки дуже легенькі і глубокі ледво на 5 центиметрів. Коли-ж дитина іде зрана до школи, а мороз добре притисне, то дитинї дуже зимно не лише в уха, але таки в цїлу голову. Прецінь навіть у війску заведено теплїйші шапки і то такі, що в потребі можна їх натягнути на уха. Що-ж роблять дїти? Они стягають з себе плащик і ховають в него голову, не розважаючи, що тим способом простуджують собі груди. З того вийшли вже у богатьох школах слабости, а родичі не мають способу, як би зарадити сему лиху. Навіть польска праса вже звертає ся в сїй справі до галицкої кр. ради шкільної, але чи оно що поможе?...

Селяньский розрух повстав сими днями в Кремидові, станїславівского повіту. Жандарм хотїв арештувати одну селянку за те, що она збирала в лїсї дрова, не маючи на те зізволеня. Однак селяни напали на жандарма, відобрали ему оружє і увільнили селянку. Станїславівске старостство вислало до Кремидова комісаря і трех жандармів.

Дрібні гроші по 10 і 5 крайцарів виходять з днем 31-го грудня с. р. з публичного курсу. В 1897 і 1898 рр. будуть їх принимати ще лише державні каси і уряди. З новим роком 1899 втратять ті гроші всяку вартість.

Неретельний листонос. В понедїлок ставав перед черновецким судом присяжних грошевий листонос Павло Онуфрійчук. Єго обжалувала прокуратория, що він спроневірив два грошеві листи на адресу дирекциї парового млина Шльосмана в сумі 710 зр. і 509·65 зр. Окрім того підписав Онуфрійчук на кілька переказах грошевих імена адресатів, а гроші спроневірив. При арештованю найдено в Онуфрійчука 284·40 зр., котрі він — як каже — заощадив собі. Перед трибуналом він казав, що грошеві листи на адресу дирекциї парового млина Шльосмана він згубив; а що-до поменьших грошевих переказів, то Онуфрійчук каже, що на почтї він діставав лише перекази, а партиям давав гроші з власних гроший, опісля-ж почтова каса звертала ему ті гроші. Суд засудив Онуфрійчука на 18 місяців тяжкої вязниці.

Кілько жидів є в Австриї? Після статистики центральної комісиї жиє в Австриї 1,141.615 жидів. З того припадає на Долїшну Австрию 128.785, Горїшну Австрию 1078, Сальногород 157, Стирию 1979, Каринтию 164, Країну 89, Побереже 5.268, Тироль 737, Чехію 94.042, Мораву 45.717, Шлезк 10.042, Галичину 770. 468, Буковину 82.717, а на Дальмацию 329 жидів. На 1000 мешканцїв виходить 47 жидів. Число жидів в Сальногородї рік-річно подвоює ся, а в Тиролю потроює ся. Відень н. пр. має 1000 адвокатів, а з них ледви 200 є християни. На Буковинї маємо їх досить і то особливо в північній части краю. Не пошкодило би нікому, як би було їх меньше.

З черновецкого театру. Сегодня представляють в трете „Тата Тото;“ в четвер відограють перший раз в сїм сезонї „Ріґолето“ під управою дир. Львового, в пятницю „Атенку,“ в недїлю пополудни „Troubadour-a,“ а вечером „Подорож до Африки.“

Жертва бісмарківскої полїтики. Тепер приїхав до Парижа ґраф Сідней Оддан, претендент до ірляндскої корони і проводир ірляндскої національної лїґи. Він пересидїв в одній берлиньскій тюрмі $8^1/_2$ лїт задля полїтичних намірів князя Бісмарка. Девять лїт тому видали на жаданє нїмецкої амбасади в Парижи женевскі власти ґр. Оддана пруским властям, котрі его посуджували о тайні зносини з французским ґенералом Буланже і о інтриґи, аби викликати французско-нїмецку війну. Сідней хоче тепер розпочати процес против нїмецкої амбасади за арештованє і понесені шкоди. Замітно ще й се, що ґр. Сідней Оддан був военним учителем теперішного нїмецкого цїсаря Вільгельма II.

Все навиворіт. Богато є таких звичаїв, де Араби і Турки якраз противно роблять від того, що ми. Они обстригають цїлком при тїлї голову, а бороди зносять нї, ми противно. У нас зняти шапку перед кимсь — се значить честь віддати, а у них се знак зневаги. Входячи до мошеї (божницї), щоби Богу честь віддати, они не знимають накриви голови, а роззувають ся, а ми якраз противно. Они всїдають на коня з правого, ми з лївого боку. При столї віддають честь гостям набираючи собі першим страви; ми собі берем на послїд. Коли нас хто спитає, чи здорова жінка, то се уважаєм за чемність і уважливість, у ориенталів се зневага. Їх жалобний стрій білий, наш чорний. У всхідних народів носять мужчини широкі спідницї, а жінки штани. Ми миєм руки, саджаючи їх в воду; они зливають руки водою.

Правдоподібність вийти замуж для панни. На те пекуче питанє відповів один французкий статистик в такий спосіб: Від 14 до 20 року житя може вийти замуж на сто дївчат 14·5, від 20 до 25 підносить ся се число до 52%, від 25 до 30 спадає на 18%, а від 30 до 35-го року житя на 15·5%. Від того часу стає ся неправдоподібність вийти замуж ще більша. Від 35 до 40 року житя остає женщинам ще лише $3^3/_4$% надїї дістати жіночий чипок, від 40 до 45 лише 2·5%, від 45 до 50 тілько $^3/_8$%, а потім — потім вже кінчить ся не лише правдоподібність, але і цїла приємність сеї історий.

Померли в Черновцях Оттилїя Діц в 32-ім роцї житя; — у Львові др. Тадей Стерналь, польский лїтерат і урядник львівскої унїверситетскої бібліотеки, в 28-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 25-го листопада 1896 року.

Будапешт. Цїсар приїхав сюди сегодня зрана о 5-ій год. 40 мінут.

Відень. Вчера виїхав сербский король Александер до Риму.

Відень. У вчерашнім пирі, який відбув ся в честь российского великого князя Николая Николаєвича в российскій амбасаді, взяли між иньшими участь архикняжна пара Отто і австро-угорский амбасадор в Петербурзї кн. Лїхтенштайн.

Відень. Галицкий маршалок краєвий ґр. Станїслав Баденї приїхав сюди сегодня зрана.

Відень. Урядова Wiener Ztg. оголошує: Мінїстер шкільництва затвердив вибір професора черновецкого унїверситэту д-ра Рошман-Гербурґа на члена-кореспондента центральної комісиї статистичної.

Рада державна.

Відень. (*Засїдане 24-го с. м.*) Пос. Менґер і тов. інтерпелювали президента мінїстрів в справі промови старости з Фельдкірх ґр. Шафґочого, котрий на зборах католицкого товариства учительского сказав, що правительство відносить ся до змагань того товариства прихильно. Пос. Перґельт і тов. поставили в сїй справі пильне внесене. Президент мінїстрів ґр. Баденї заявив, що не має ще відомости, чи згаданий староста мав таку промову, як інтерпелянти кажуть. Однак коли так, то бесїдник не може згодити ся на таке поступоване полїтичних урядників і зарядить, щоби на будуче таке не лучало ся. — Палата перейшла до нарад над проектом управильненя платнї урядникам. Пос. Діпавлї вніс, щоби перервати наради і щоби правительство внесло новий проект з увзглядненем чотирох найнизших кляс ранґи, а заразом постарало ся о належите покрите. Пос. Промбер і Ферянчич вступали ся за теперішним проектом. Мінїстер фінансів Білиньский піднїс лихе положенє урядників і прихильність правительста до них. Однак в 1897 р. нема прокритя для тих великих видатків і тому мінїстер спротивляє ся ухваленому буджетовою комісиєю речинцеви дня 1-го липня 1897 р., яко дня важности того закону. Може з новим роком 1898 найде ся покрите. — Промавляли ще пос. Промбер, Шлезінґер, Ферянчич, Бавер, Льорбер, Штайнер і Вол. Демель. Опісля закінчено нараду і вибрано ґенеральним бесїдником „за" Пентака, а „против" Брзорада. Лїберали Перґельт і тов. відтягнули своє пильне внесене, бо задоволені з заявлень ґр. Баденїого, а обговорять цїлу справу підчас буджетової розправи.

Відень. Підчас вчерашного засїданя ради громадскої вніс лїберал Бруннер вотум недовіря для бурмістра. Прийшло до страшної галабурди між лїбералами а антисемітами. Лїберали вкінци забрали ся з салї.

Відень. Адмінїстрацийний трибунал знїс на зажалене Капралїка з Чернівців его оподатковане за векслеві ґешефти, бо оподаткованє наступило на підставі оречення мужів довірия; а закон приписує, що в справі оподаткованя міродайний уряд промисловий.

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані	
до Чернівців								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$

Відходять	Поїзди							
	поспішні			особові			мішані	
з Чернівців								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

